

Eduskunnan sivistysvaliokunta

SiV@eduskunta.fi

Viite HE 39/2021 vp hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta

AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS AMKEN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LIIKKUMISVAPAUDEN JA LÄHIKONTAKTIEN RAJOITTAMISESTA

Taustaa

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi perustuslaissa turvatun liikkumisvapauden väliaikaisesta rajoittamisesta väestön suojaamiseksi covid-19-epidemian leviämiseltä. Lailla voidaan rajoittaa tietyllä alueella henkilön liikkumista ja oleskelua muualla kuin kotikunnassa olevassa asuinpaikassa tai muussa siihen rinnastuvassa asuinpaikassa, jos se on välttämätöntä vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaavan hyvin laajalle levinneen vaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi velvollisuus käyttää niillä alueilla, joille on säädetty liikkumis- ja oleskelurajoituksia, suun ja nenän peittävää kasvomaskia tai hengityssuojainta sisätiloissa ja liikennevälineissä, joissa on muita kuin samaan talouteen kuuluvia henkilöitä.

Tavoitteena on estää viruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella erityisesti riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 14.5.2021 asti.

AMKEN lausunto

Koronaepidemia on vaikuttanut koulutukseen monin tavoin vuoden aikana. Vaikka ammatillinen koulutus on toiminnallisesti pystynyt turvaamaan opiskelijoiden opintojen jatkumisen vähintäänkin etäopetuksena, on nähtävissä monia tilanteen pitkittymisen seurauksena syntyneitä haittavaikutuksia. Esimerkiksi opiskelijoiden opinnot ovat usein viivästyneet, oppimistulokset heikkenevät, opintojen keskeyttämiset ovat jonkin verran lisääntyneet ja opiskelijat kokevat kasvanutta psyykkistä ja sosiaalista kuormitusta. Opiskelijaterveyden huollossa on syntynyt merkittävää hoitovelkaa (peruspalvelut -18 %). Myös opetushenkilöstön ja johdon kuorma on kasvanut. Näillä kaikilla on pitkäaikaisia vaikutuksia. Opetuksen, ohjauksen ja tuen lisäresurssien tarve on ja tulee olemaan merkittävä vielä pitkään.

Epidemia tulee saada hallintaan mahdollisimman nopeasti, jotta päästään takaisin opiskelijoiden yksilöllisistä tarpeista lähtevään oppimiseen. Ensisijainen keino on koko väestön mahdollisimman nopea rokottaminen. Toissijaisena keinona ovat erilaiset koronan leviämistä estävät toimet, kuten esim. liikkumisen tai elinkeinonharjoittamisen rajoitukset. Näiden tulee olla tarkkaan kohdennettuja sekä oikean suhtaisia niiden aiheuttamat haitat huomioiden.

Liikkumisrajoitukset (2 §)

AMKE pitää tärkeänä, että liikkumista rajoitetaan vain niissä kunnissa ja alueilla, joissa rajoitus on välttämätön. Tältä osin pidämme hyvänä esityksen rajauksia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetuista kunnista sekä niiden muodostamista alueista siltä osin kuin alueet muodostuvat useammasta kuin yhdestä kunnasta. Asetus voidaan antaa määräajaksi, enintään 21 vuorokaudeksi ja se on voimassa vain välttämättömän ajan. Asetuksen voimassaoloa voidaan jatkaa enintään 21 vuorokautta kerrallaan.

Poikkeukset liikkumisrajoitukseen (3§)

Vaikka liikkuminen mahdollistetaan opetukseen ja toimintaan osallistumiseksi ja tältä osin esitys on selkeä (poikkeukset liikkumisrajoitukseen 3§, pl. etäopetus, joka ei oikeuta liikkumisrajoituksista poikkeamiseen), niin välillisesti suurelle joukolle opiskelijoita liikkumisrajoitus estää opinnot.

Tälläkin hetkellä tuhannet opiskelijat ovat työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa. Tosiasiallisesti sulku vaikuttaa lukuisien yritysten mahdollisuuteen pitää toimintaansa yllä. Mikäli työpaikka, jossa opiskelija on työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa, joutuu sulun takia rajoittamaan toimintaansa, tulee opiskelijan mahdollisuus jatkaa opintojaan sekä saada opintojen aikaisia opintososiaalisia etuisuuksia turvata.

Selkeät ohjeet tulee olla myös siitä, miten toimitaan, jos oppisopimus (työsopimus) katkeaa sulun ajaksi. Näitä opiskelun erityiskysymyksiä varten tulee opetus- ja kulttuuriministeriön yhdessä muiden viranomaisten kanssa pystyä antamaan nopeat ja selkeät ohjeet koulutuksen järjestäjille.

Kasvomaskin tai hengityssuojaimen käyttö (2§)

Esitystä kasvomaskin käytön käytöstä pidämme pääosin onnistuneena

Alueella, joihin sovelletaan liikkumisrajoituksia liikkuvan vuonna 2007 tai sitä ennen syntyneen on käytettävä suun ja nenän peittävää kasvomaskia tai hengityssuojainta sisätiloissa ja liikennevälineissä, joissa on muita kuin samaan talouteen kuuluvia henkilöitä. Kasvomaskia tai hengityssuojainta ei kuitenkaan tarvitse käyttää, jos terveyteen liittyvät syyt sen estävät.

Epäselvyyttä on aiheuttanut koulutuksen järjestäjän mahdollisuus päättää oppilaitoksen tiloissa maskipakosta. Koulutuksen järjestäjä voi työsuojelullisin perustein määrätä maskipakon henkilöstölle. Maskien käytön pakkoa ei ole voinut kuitenkaan asettaa opiskelijoille. Koronaepidemian hillitsemiseksi tulisi koulutuksen järjestäjille mahdollistaa tiloissaan maskipakko (pl. terveyteen liittyvät syyt) esim. neuvoteltuaan asiasta sen alueen koronakoordinaatio-ryhmän kanssa, jossa maskipakkoa käytettäisiin.

Helsingissä 29.3.2021

Ystävällisesti,

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Lisätiedot toimitusjohtaja Veli-Matti Lamppu, velimatti.lamppu@amke.fi,
050 344 2554